

ইৰাম্মা

-বনাম-

ভেৰুপান্না আৰু অন্যান্য

১৯৬৫ চনৰ ১৮ নৱেম্বৰ

[ন্যায়াধীশ পি. বি. গজেন্দ্ৰগড়কাৰ, মূখ্য ন্যায়াধীশ., ন্যায়াধীশ এম. হিদায়াতুল্লাহ

আৰু ন্যায়াধীশ ভি. ৰামাস্বামী]

হিন্দু উত্তৰাধিকাৰী আইন (১৯৫৬ চনৰ ৩০), ধাৰা ৮ আৰু ধাৰা ১৪(১)-
ধাৰা ৮ৰ পূৰ্ববৰ্তী প্ৰভাৱ(retrospective) আছে নে নাই- ধাৰা ১৪(১) ৰ
পৰিসৰ- মহিলাৰ দ্বাৰা অনাধিকাৰ প্ৰবেশকাৰী হিচাপে দখল কৰা- যদিহে স্বত্ব প্ৰদান
কৰা হয়।

বিবাদিত সম্পত্তিসমূহৰ শেষৰজন পুৰুষ অধিকাৰীজনৰ মৃত্যুৰ লগে লগে তেওঁৰ
দুগৰাকী মহী মাকে সম্পত্তিসমূহৰ দখলী স্বত্ব লাভ কৰে। তেওঁৰ নিকট উত্তৰাধিকাৰী
বুলি দাবী কৰি ১ আৰু ২ নং বিপৰীত পক্ষই সম্পত্তিসমূহৰ দখলী স্বত্ব লাভৰ বাবে
গোছৰ দাখিল কৰে। উচ্চ ন্যায়ালয়ে আপীলত তেওঁলোকৰ পক্ষত ডিক্ৰী/হুকুম জাৰি
কৰাৰ পিছত হিন্দু উত্তৰাধিকাৰ আইন, ১৯৫৬ বলবৎ হ'ল আৰু যেতিয়া বিপৰীত
পক্ষ নং ১ আৰু ২ য়ে তেওঁলোকৰ পক্ষত ডিক্ৰীটো/হুকুমটো কাৰ্যকৰী কৰিবলৈ
বিচাৰিলে, তেতিয়া আপীলকাৰীয়ে (যিগৰাকী এগৰাকী মহী মাক আছিল) আপত্তি
দাখিল কৰিছিল, এইটোৰ ভিত্তিত যে তেওঁৰ স্বামীৰ মৃত্যুৰ পিছত তেওঁৰ হাতত আধা
সম্পত্তি আছিল আৰু আইনখনৰ বিধানৰ ভিত্তিত তেওঁ নিজৰ হাতত থকা সম্পত্তিৰ
সম্পূৰ্ণ মালিক হৈ পৰিছে। ডিক্ৰীজাৰি আদালতে এই বিবাদ মানি লৈ ডিক্ৰীজাৰি
আবেদন খাৰিজ কৰে। কিন্তু এই আইন প্ৰযোজ্য নোহোৱাৰ ভিত্তিত উচ্চ ন্যায়ালয়ে
আপীল মঞ্জুৰ কৰে।

এই আদালতত তেওঁৰ আপীলত আপীলকাৰীয়ে দাবী কৰিছিল যে: (i) হিন্দু উত্তৰাধিকাৰ আইনৰ ধাৰা নং ৮ অনুসৰি তেওঁ সতিয়া মাতৃ (মাহী আই) হোৱাৰ বাবে বিপৰীত পক্ষ নং ১ আৰু ২ ৰ তুলনাত সম্পত্তিসমূহ উত্তৰাধিকাৰী হিচাপে লাভ কৰাৰ অধিকাৰ আছিল, আৰু (ii) ধাৰা ১৪ অনুসৰি তেওঁ সম্পত্তিবোৰৰ সম্পূৰ্ণ মালিক হৈ পৰিল আৰু সেয়েহে ১ আৰু ২ নং বিপৰীতপক্ষক কাৰ্যকৰীকৰণৰ কাম আগবঢ়াই নিবলৈ দিব পৰা নাযাব।

মত পোষণ কৰা হয় যে: (১) ধাৰা ৮ ৰ বিধানসমূহৰ কাৰ্যক্ষমতা পূৰ্বদৃষ্টিসম্পন্ন বা পূৰ্ববৰ্তী প্ৰভাৱ থকা নহয় আৰু সেয়েহে, য'ত আইনখন বলবৎ হোৱাৰ আগতেই এজন হিন্দু পুৰুষৰ মৃত্যু হৈছিল, অৰ্থাৎ যেতিয়া আইনখন বলবৎ হোৱাৰ আগতে উত্তৰাধিকাৰীস্থ মুকলি হৈছিল, তেতিয়া এই ধাৰা প্ৰযোজ্য নহ'ব। [৬২৯ এফ]

(২) আপীলকাৰীৰ স্বামীৰ মৃত্যুৰ সময়ত হিন্দু মহিলাৰ সম্পত্তিৰ অধিকাৰ আইন, ১৯৩৭ (Hindu Women's Right to Property Act, 1937) বলবৎ হোৱা নাছিল আৰু সেয়েহে, যেতিয়া হিন্দু উত্তৰাধিকাৰ আইন বলবৎ হৈছিল, তেতিয়া আপীলকাৰীৰ সম্পত্তিসমূহৰ ওপৰত কোনো ধৰণৰ অধিকাৰ নাছিল। গতিকে আপীলকাৰীৰ হাতত সম্পত্তি আছিল যদিও কেৱল সেই কথাটোৱেই ধাৰা ১৪ ৰ কাৰ্যকৰী কৰিব নোৱাৰি। [৬২৯ এইচ; ৬৩০ দি]

এই ধাৰাটোৰ উদ্দেশ্য হৈছে হিন্দু আইনত "সীমিত সম্পত্তি" বা "বিধৱাৰ সম্পত্তি" নামৰ সম্পত্তিখিনি নোহোৱা কৰি দিয়া আৰু য'ত পুৰণি আইন অনুসৰি এগৰাকী হিন্দু মহিলা কেৱল সীমিত সম্পত্তিৰ মালিক হ'লহেঁতেন, তেওঁক সম্পত্তিৰ সম্পূৰ্ণ মালিক কৰি তুলি সকলো ক্ষমতা আৰু সম্পত্তিক তেওঁৰ নিজৰ উত্তৰাধিকাৰীক উত্তৰাধিকাৰী হিচাপে গঢ়ি তোলা আৰু শেষ পুৰুষ অধিকাৰীজনৰ উত্তৰাধিকাৰীসকলৰ

বাবে ঘূৰাই দিব লগীয়া যাতে নহয়। ই কোনো কাৰণতে হিন্দু নাৰীক স্বত্ব প্ৰদান নকৰে যেতিয়া তেওঁৰ প্ৰকৃততে কোনো স্বত্বৰ অৱশিষ্ট নাছিল। ধাৰা ১৪ (১)ৰ বিধানসমূহৰ দ্বাৰা আইনখন আৰম্ভ হোৱাৰ তাৰিখত শেষ পুৰুষ অধিকাৰধাৰীজনৰ সম্পত্তিৰ অধিকাৰ হিন্দু মহিলাগৰাকীয়ে দাবী কৰিব নোৱাৰে যদিহে তেওঁ সম্পত্তিৰ ওপৰত কোনো অধিকাৰ নোহোৱাকৈ কেৱল অনাধিকাৰ প্ৰবেশকাৰী হিচাপেহে সম্পত্তিটো দখল কৰি আছিল। [৬৩০জি -এইচ; ৬৩১ বি, চি)

দেৱানী আপীলীয় অধিকাৰক্ষেত্ৰ: ১৯৬৫ চনৰ দেৱানী আপীল নং ৭৪২।

১৯৬৫ চনৰ ৯ জুন তাৰিখে মহীশূৰ উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ৰায় আৰু হুকুমৰ পৰা আপীল আৰ.এ. নং ১৯৫৭ চনৰ ৯০।

আপীলকাৰীৰ বাবে এছ. পি. সিনহা, ই. চি. আগৰৱালা আৰু পি. চি. আগৰৱালা।

১ আৰু ২ নং বিপৰীতপক্ষৰ বাবে এছ. ভি. গুপ্তে, মহাভিকৰ্তা আৰু আৰ. ভি. পিল্লাই।

বিপৰীতপক্ষ নং ৩ ৰ বাবে এম. এম. ক্ষত্ৰিয় আৰু আৰ. থিয়গাৰাজন।

আদালতৰ ৰায়দান প্ৰদান কৰে-

ন্যায়াধীশ ৰামাস্বামী- এই ৰায়ৰ দেনদাৰ এৰম্মাই মহীশূৰ উচ্চ ন্যায়ালয়ে ১৯৬৫ চনৰ ৯ জুন তাৰিখে ১৯৫৭ চনৰ আৰ. এ. নং ৯০ ৰ ৰায়ৰ দ্বাৰা ১৯৫৭ চনৰ ১৪ ফেব্ৰুৱাৰী তাৰিখে ৰাইচুৰৰ জিলা ন্যায়াধীশৰ ডিক্ৰী জাৰি আবেদন খাৰিজ কৰা আদেশ আৰু হুকুম বাতিল কৰাৰ বিৰুদ্ধে আপীল কৰিছে।

আপীলকাৰী- এৰাম্মা-আৰু ৩ য় বিপৰীত পক্ষ-চিদাম্মা- প্ৰাসংগিক সময়ত এৰাণ গোড়াৰ বিধৱা পত্নী আছিল, যাৰ তৃতীয় পত্নীও আছিল- শ্বৰ্ণাম্মা। উক্ত শ্বৰ্ণাম্মাৰ দ্বাৰা এৰাণ গোড়াৰ বসন্না নামৰ এজন পুত্ৰ আছিল যিজনৰ মৃত্যু হৈছিল ১৩৪৭ এফ খ্ৰীষ্টাব্দত (১৯৩৬-৩৭ খ্ৰীষ্টাব্দৰ সৈতে মিল থকা), সেই সময়ত যেতিয়া

তেওঁ বিবাদিত সম্পত্তিৰ একমাত্ৰ পুৰুষ অধিকাৰী আছিল। তেওঁৰ মৃত্যুৰ পিছত তেওঁৰ সতিয়া মাতৃ (মাহী আই) দুগৰাকী এৰাম্মা আৰু চিদাম্মাই সম্পত্তিসমূহ দখলত লয়। তাৰ পিছত উত্তৰদাতা/বিপৰীত পক্ষ নং ১ আৰু ২ য়ে গুলবাৰ্গাৰ সদৰ আদালতত গোচৰ দাখিল কৰি তেওঁলোকে বাছান্নাৰ নিকটতম উত্তৰাধিকাৰী হিচাপে তেওঁ এৰি থৈ যোৱা সকলো সম্পত্তিৰ অধিকাৰী আৰু তেওঁৰ সতিয়া মাতৃ (মাহী আই) দুগৰাকী - এৰাম্মা আৰু সিদাম্মাৰ দখলৰ পৰা পুনৰুদ্ধাৰৰ দাবী কৰে। এই গোচৰটোৰ প্ৰতিদ্বন্দ্বিতা কৰিছিল এৰাম্মাই এই ভিত্তিত যে তেওঁৰ স্বামী এৰাণ গৌড়াৰ পৰা প্ৰাপ্ত কৰা কৰ্তৃত্বৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি চোগান গৌড়াক (উত্তৰদাতা নং ৪) তোলনীয়া বা দওক পুত্ৰ হিচাপে পুত্ৰ গ্ৰহণ কৰিছিল। চিদাম্মাই দাবী কৰিছিল যে অন্তিম ইচ্ছাপত্ৰৰ অধীনত প্ৰাপ্ত কৰা কৰ্তৃত্বৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি তেওঁ বিপৰীত পক্ষ নং ৫ শৰ্ণাপ্লাক তোলনীয়া পুত্ৰ হিচাপে গ্ৰহণ কৰিছিল। বিচাৰাধীন আদালতে এৰাম্মাৰ গোচৰ খাৰিজ কৰে কিন্তু চিদাম্মাৰ বাহাল ৰাখে। উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ আবেদনত চিদাম্মাৰ তুলি লোৱাৰ দাবী নেতিবাচক হৈ পৰে। ফলত উচ্চ ন্যায়ালয়ে বিপৰীত পক্ষ নং ১ আৰু ২ ৰ সপক্ষে হুকুম জাৰি কৰে। ইয়াৰ পিছত এৰাম্মা আৰু চিদাম্মাই এই আদালতত আপীল কৰিবলৈ উপযুক্ততাৰ প্ৰমাণপত্ৰ বাবে আবেদন জনাই। চিদাম্মাক এনে প্ৰমাণপত্ৰ প্ৰদান কৰা হৈছিল যদিও উচ্চ ন্যায়ালয়ে এৰাম্মাক প্ৰমাণপত্ৰ দিবলৈ অস্বীকাৰ কৰিছিল যিয়ে বিশেষ অনুমতিৰ বাবে এই আদালতত আবেদন কৰিছিল। এই কাৰ্য্যবিধিসমূহ চলাই ৰখাৰ সময়ছোৱাত ১৯৫৬ চনৰ ১৭ জুন তাৰিখৰ পৰা হিন্দু উত্তৰাধিকাৰ আইন, ১৯৫৬ বলবৎ হয়। উচ্চ ন্যায়ালয়ে প্ৰদান কৰা হুকুম বিপৰীত পক্ষ নং ১ আৰু ২ য়ে তেওঁলোকৰ পক্ষত কাৰ্যকৰী কৰিছে। এৰাম্মাই ডিফ্ৰী জাৰি আদালতত আপত্তি দাখিল কৰিছিল, যুক্তি দিছিল যে স্বামীৰ মৃত্যুৰ পিছৰে পৰা আধা সম্পত্তি তেওঁৰ হাতত আছে আৰু হিন্দু উত্তৰাধিকাৰ আইন, ১৯৫৬ ৰ বিধানৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত

এই হুকুম কাৰ্যকৰী কৰিব পৰা নাযায় বুলি দাবী কৰি তেওঁ দৃঢ়তাৰে কয় যে এতিয়া তেওঁৰ হাতত থকা সম্পত্তিৰ সম্পূৰ্ণ মালিক হৈ পৰিছে। ১৯৫৭ চনৰ ১৪ ফেব্ৰুৱাৰীত ডিক্ৰী জাৰি কৰণৰ গোচৰটো খাৰিজ কৰি এৰাম্মাৰ গোচৰটো ৰাইচুৰ জিলা ন্যায়াধীশে গ্ৰহণ কৰে। বিপৰীত পক্ষ নং ১ আৰু ২ য়ে ৰাইচুৰ জিলা আদালতৰ কাৰ্যকৰীকৰণ গোচৰ খাৰিজ কৰা আদেশটো মহীশূৰ উচ্চ ন্যায়ালয়ত প্ৰত্যাহ্বান জনাই। উচ্চ ন্যায়ালয়ে এই ভিত্তিত আপীল মঞ্জুৰ কৰে যে হিন্দু উত্তৰাধিকাৰ আইন, ১৯৫৬, গোচৰটোৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযোজ্য নহয় আৰু এৰাম্মা সেই আইনখনৰ ধাৰা নং ১৪(১) অনুসৰি সম্পূৰ্ণ অধিকাৰী নহয়। সেই অনুসৰি উচ্চ ন্যায়ালয়ে ১৯৫৭ চনৰ ১৪ ফেব্ৰুৱাৰী তাৰিখে জিলা ন্যায়াধীশৰ কাৰ্যকৰীকৰণ গোচৰ খাৰিজ কৰা আদেশ বাতিল কৰি ডিক্ৰী জাৰি কৰণৰ গোচৰটো আইন অনুসৰি চোৱাচিতা কৰাৰ বাবে জিলা ন্যায়াধীশলৈ পুনৰ ঘূৰাই পঠাই।

আপীলকাৰীৰ হৈ শ্ৰী যুত সিনহাই প্ৰথমতে দাবী কৰিছিল যে হিন্দু উত্তৰাধিকাৰ আইনৰ ধাৰা নং ৮ৰ অধীনত আপীলকাৰী, বাসৱান গৌড়াৰ সতিয়া মাতৃ (মাহী আই) হোৱা বাবে, বাসৱান গৌড়াৰ সম্পত্তিৰ উত্তৰাধিকাৰী হোৱাৰ অধিকাৰ বিপৰীত পক্ষ নং ১ আৰু ২ত কৈ বেছি। শ্ৰী যুত সিনহাই স্বীকাৰ কৰে যে বাসৱান গৌড়াৰ মৃত্যু হৈছিল ১৯৩৬ চনৰ ২৩ অক্টোবৰত, হিন্দু উত্তৰাধিকাৰ আইন বলবৎ হোৱাৰ বহু আগতেই। কিন্তু আপীলকাৰীৰ বাবে যুক্তি দিয়া হৈছিল যে ধাৰা নং ৮ অনুসৰি হিন্দু উত্তৰাধিকাৰ আইনখনৰ কাৰ্যক্ষমতা পূৰ্বদৃষ্টিসম্পন্ন অৰ্থাৎ পূৰ্ববৰ্তী প্ৰভাৱ থকা আৰু আপীলকাৰীয়ে নিজৰ অধিকাৰত সম্পত্তিসমূহৰ অধিকাৰী বুলি ধৰিব লাগিব। আমাৰ মতে সিনহা ডাঙৰীয়াই দাখিল কৰা যুক্তি ৮ নং ধাৰাৰ শব্দৰে সমৰ্থিত নহয়, য'ত নিম্নলিখিতবোৰ কোৱা হৈছে:

“৮) মৃত্যুবৰণ কৰা হিন্দু পুৰুষজনৰ সম্পত্তি এই অধ্যায়ৰ বিধান অনুসৰি হস্তান্তৰিত হ'ব :-

(ক) প্ৰথমতে, উত্তৰাধিকাৰীসকলৰ ওপৰত, প্ৰথম সূচীত উল্লেখ কৰা আত্মীয়সকল;

(খ) দ্বিতীয়তে, যদি প্ৰথম শ্ৰেণীৰ কোনো উত্তৰাধিকাৰী নাথাকে, তেন্তে দ্বিতীয় সূচীত থকা আত্মীয়সকল উত্তৰাধিকাৰী হ'ব;

(গ) যদিহে প্ৰথম আৰু দ্বিতীয় সূচীৰ অন্তৰ্গত কোনো উত্তৰাধিকাৰী নাথাকে, তেন্তে মৃতকৰ পিতৃ পক্ষৰ আত্মীয়-কুটুম্বসকল; আৰু

(ঘ) শেষত, যদিহে পিতৃ পক্ষৰ কোনো আত্মীয়-কুটুম্ব নাথাকে তেন্তে মাতৃ পক্ষৰ আত্মীয়-কুটুম্বসকল ওপৰত।”

এই শিতানৰ ভাষাত ইয়াৰ পূৰ্বদৃষ্টিসম্পন্ন কাৰ্যকাৰীতা আছে বুলি কোনো কথা উল্লেখ নাই। ধাৰাটোত থকা "বৈধ উইল নকৰাকৈ মৃত্যু হোৱা হিন্দু পুৰুষ জনৰ সম্পত্তি" আৰু "হস্তান্তৰিত কৰা" শব্দ কেইটোয়ে অতি স্পষ্ট কৰি দিয়ে যে যিটো সম্পত্তিৰ হস্তান্তৰৰ কথা উল্লেখ কৰা হৈছে সেই সম্পত্তি হিন্দু উত্তৰাধিকাৰী আইন কাৰ্যকৰী হোৱাৰ পিছত মৃত্যু হোৱা এজন ব্যক্তিৰ হ'ব লাগিব। এই সম্পৰ্কে, উল্লেখ কৰিব পাৰি আইনখনৰ ধাৰা নং ৬ অধীনত য'ত কোৱা হৈছে যে:

"৬- যেতিয়া কোনো এজন হিন্দু পুৰুষ এই আইন আৰম্ভ হোৱাৰ পিছত মৃত্যুবৰণ কৰে, তেওঁৰ মৃত্যুৰ সময়ত মিতাষ্কৰৰ সহ-ভাগীৰ সম্পত্তিৰ স্বাৰ্থ থাকে, তেতিয়া সেই সম্পত্তিৰ প্ৰতি তেওঁৰ অধিকাৰ জীয়াই থকা জীৱিত সহ-ভাগী সদস্যসকলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল হ'ব আৰু এই আইন অনুসৰি নহয়:

যদিহে মৃতকজনে সূচীৰ প্ৰথম শ্ৰেণীত উল্লেখ কৰা মহিলা আত্মীয় বা সেই শ্ৰেণীত উল্লেখ কৰা পুৰুষ আত্মীয়ক এৰি থৈ গৈছিল, যিয়ে এনে মহিলা আত্মীয়ৰ জৰিয়তে দাবী কৰে, তেন্তে এই আইনৰ অধীনত মৃতকৰ মিতাষ্কৰৰ

সহ-ভাগীৰ সম্পত্তিৰ স্বাৰ্থ ইচ্ছা-পত্ৰ দ্বাৰা বা উত্তৰাধিকাৰী সূত্ৰে হস্তান্তৰিত হ'ব আৰু জীৱিত সকলৰ দ্বাৰা নহয়।

-----”

ধাৰাটোৰ সঠিক ভাষাৰ পৰা স্পষ্ট যে ই কেৱল আইনখন বলবৎ হোৱাৰ পিছত মৃত্যু হোৱা হিন্দু পুৰুষ অধিকাৰীৰ সহ-ভাগী সম্পত্তিৰ ক্ষেত্ৰতহে প্ৰযোজ্য। ইয়াৰ পৰা স্পষ্ট যে ধাৰা নং ৮ৰ ভাষাৰ প্ৰসংগ আইনৰ ৬ নং দফাৰ অধীনত ব্যাখ্যা কৰিব লাগিব। আমি সেই অনুসৰি ধৰি লৈছো যে হিন্দু উত্তৰাধিকাৰ আইনখনৰ ধাৰা নং ৮ৰ কাৰ্যক্ষমতা পূৰ্বদৃষ্টিসম্পন্ন অৰ্থাৎ পূৰ্ববৰ্তী প্ৰভাৱ থকা নহয় আৰু য'ত আইনখন বলবৎ হোৱাৰ আগতে এজন হিন্দু পুৰুষৰ মৃত্যু হৈছিল অৰ্থাৎ, য'ত আইনখন বলবৎ হোৱাৰ পূৰ্বে উত্তৰাধিকাৰ মুকলি হৈছিল, ত'ত আইনখনৰ ৮ নং দফাৰ কোনো প্ৰযোজ্যতা নাথাকিব।

ইয়াৰ পিছত আপীলকাৰীয়ে দাবী কৰিছিল যে ১৩৪১ এফ চনত স্বামী এৰান গোড়াৰ মৃত্যুৰ পিছত তেওঁৰ হাতত আধা সম্পত্তি আছিল বুলি স্বীকাৰ কৰা হৈছিল আৰু হিন্দু উত্তৰাধিকাৰ আইনৰ ধাৰা ১৪ অনুসৰি তেওঁ সম্পত্তিৰ সম্পূৰ্ণ মালিকনী হৈ পৰিল আৰু সেয়েহে বিপৰীত পক্ষ নং ১ আৰু ২ য়ে ডিক্ৰী জাৰী বা কাৰ্যকৰীকৰণ গোছৰটো আগবঢ়াই নিব নোৱাৰে। এই যুক্তি শুদ্ধ বুলি আমি মানি ল'ব পৰা নাই। এৰাণ গোড়াৰ মৃত্যুৰ সময়ত হিন্দু মহিলাৰ সম্পত্তিৰ অধিকাৰ আইন, ১৯৩৭ (১৯৩৭ চনৰ ১৮ নং আইন) বলবৎ হোৱা নাছিল। ১৯৫৩ চনৰ ৭ ফ্ৰেব্ৰুৱাৰীৰ পৰা কাৰ্যকৰী হোৱাকৈহে এই আইনখন হাইদৰাবাদলৈ সম্প্ৰসাৰিত হৈছিল বুলি শ্ৰী যুত সিনহাই স্বীকাৰ কৰে। এইটো স্পষ্ট যে ১৯৫৬ চনৰ হিন্দু উত্তৰাধিকাৰ আইন প্ৰণয়ন হোৱাৰ সময়ত এৰাণ গোড়াৰ সম্পত্তিৰ ওপৰত আপীলকাৰীৰ কোনো

আইনী দাবী বা মালিকীস্বত্ব নাছিল। হিন্দু উত্তৰাধিকাৰ আইনৰ ১৪(১) ধাৰাত কোৱা হৈছে-

"১৪ (১) মহিলা হিন্দুৰ হাতত থকা যিকোনো সম্পত্তি, সেয়া এই আইন আৰম্ভ হোৱাৰ আগতে বা পিছতে লাভ কৰা হওক, সীমিত মালিক হিচাপে নহয়, তাৰ সম্পূৰ্ণ মালিক হিচাপে তেওঁৰ হাতত থাকিব।"

ব্যাখ্যা- ইয়াৰ উপ-ধাৰাত "সম্পত্তি"ত এগৰাকী হিন্দু মহিলায়ে উত্তৰাধিকাৰী সূত্ৰে বা আহিলাৰ দ্বাৰা, বা বিভাজন সূত্ৰে, বা বক্ষণাবেক্ষণ সূত্ৰে বা পাওনা বক্ষণাবেক্ষণৰ সূত্ৰে, বা যিকোনো ব্যক্তিৰ পৰা উপহাৰৰ দ্বাৰা গ্ৰহণ কৰা স্থাৱৰ আৰু অস্থাৱৰ সম্পত্তিৰ দুয়োটাকে অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে, কোনো আত্মীয় হওক বা নহওক, বিয়াৰ আগতে, বিয়াৰ সময়ত বা বিয়াৰ পিছত, বা নিজৰ দক্ষতা বা পৰিশ্ৰমৰ দ্বাৰা বা ক্ৰয় বা নিদানপত্ৰৰ দ্বাৰা, বা অন্য কোনো ধৰণে আৰু লগতে এই আইনখন বলবৎ হোৱাৰ ঠিক আগতে তেওঁৰ হাতত স্ত্ৰীধন হিচাপে থকা এনে কোনো সম্পত্তিৰ।"

এইটো সঁচা যে আপীলকাৰীৰ হাতত এৰাণ গৌড়াৰ সম্পত্তি আছিল যদিও কেৱল সেই তথ্যই ১৪ নং ধাৰাত উল্লেখ কৰা অনুসৰি যথেষ্ট নহয়। এগৰাকী হিন্দু মহিলাৰ হাতত থকা সম্পত্তি, ধাৰাটোত স্পষ্টভাৱে সেই সম্পত্তি, যাৰ ওপৰত তেওঁ আইনখন বলবৎ হোৱাৰ আগতেই হওক বা পিছতেই হওক, কোনো ধৰণৰ অধিকাৰ লাভ কৰিছে। মন কৰিবলগীয়া যে ধাৰা ১৪(১) অনুসৰি এগৰাকী হিন্দু মহিলায়ে সম্পত্তি অধিগ্ৰহণ বিভিন্ন ধৰণে উল্লেখ কৰিছে আৰু ইংগিত দিয়ে যে এই ধাৰাটো কেৱল সেই সম্পত্তিৰ ক্ষেত্ৰতহে প্ৰযোজ্য, যাৰ ক্ষেত্ৰত হিন্দু মহিলা গৰাকীয়ে কোনো ধৰণৰ উপাধি লাভ কৰিছে, যদিও তেওঁৰ স্বাৰ্থৰ প্ৰকৃতি সীমিত হ'ব পাৰে। উপ-ধাৰাৰ শেষৰ অংশত দিয়া ধৰণে "সম্পূৰ্ণ মালিক হিচাপে আৰু সীমিত মালিক হিচাপে

নহয়" শব্দ কেইটা ধাৰা ১৪ ৰ উপ-ধাৰা (১) য়ে স্পষ্টভাৱে কৈছে যে বিধায়িনী দলৰ উদ্দেশ্য আছিল যে এগৰাকী হিন্দু মহিলাৰ সীমিত মালিকীস্বত্বক সম্পূৰ্ণ মালিকীস্বত্বলৈ সলনি কৰা উচিত। অন্য অৰ্থত আইনখনৰ ধাৰা ১৪(১) অনুসৰি এই বিধানৰ অনুপস্থিতিত যি গৰাকী হিন্দু মহিলা সম্পত্তিৰ সীমিত মালিকনী হ'লহেঁতেন, তেওঁ এতিয়া এই ধাৰা অনুসৰি সম্পূৰ্ণ মালিকনী হ'ব। এই ধাৰাটোৰ উদ্দেশ্যে হ'ল হিন্দু আইনত "সীমিত সম্পদ" বা "বিধবাৰ সম্পদ" নাইকিয়া কৰি দিয়া আৰু পুৰণি আইন অনুসৰি কেৱল সীমিত মালিক নহয়, এগৰাকী হিন্দু মহিলাক সম্পূৰ্ণ মালিকনী কৰি তুলি সকলো ক্ষমতাৰে সম্পত্তি আৰু সম্পত্তিক নিজৰ উত্তৰাধিকাৰীসকলক উত্তৰাধিকাৰ হিচাপে গঢ়ি তোলা আৰু শেষৰ জন পুৰুষ অধিকাৰীৰ উত্তৰাধিকাৰীসকলক ঘূৰাই দিব লগীয়া নোহোৱা কৰা। ধাৰা ১৪ ৰ উপ-ধাৰা ১ ৰ ব্যাখ্যাত "সম্পত্তি" শব্দটোৰ সংজ্ঞা দিয়া হৈছে যে ইয়াত "এগৰাকী হিন্দু মহিলায়ে উত্তৰাধিকাৰ বা আহিলাৰ দ্বাৰা অৰ্জন কৰা স্থাৱৰ আৰু অস্থাৱৰ সম্পত্তি দুয়োটা"...। ধাৰা ১৪ ৰ উপ-ৰা ২ য়ে সম্পত্তি অধিগ্ৰহণক/আহৰণক বুজাই। এইটো সত্য যে সম্পত্তি শব্দটোৰ যিকোনো বিস্তৃত ব্যাখ্যা দিয়া নাই কিন্তু ধাৰা ১৪ ৰ উপ-ধাৰা (২)ৰ ব্যাখ্যাত ব্যৱহৃত 'অধিগ্ৰহণ/আহৰণ' শব্দটোত স্পষ্টভাৱে ইংগিত দিয়া হৈছে যে এই ধাৰাটোৰ উদ্দেশ্য হৈছে এগৰাকী হিন্দু মহিলাক ইতিমধ্যে অধিগ্ৰহণ কৰা বা আইনখন বলবৎ হোৱাৰ পিছত লাভ কৰা সম্পত্তিৰ সম্পূৰ্ণ মালিকনী কৰা। ই কোনো কাৰণতে হিন্দু নাৰীক অধিকাৰ প্ৰদান নকৰে য'ত তেওঁৰ প্ৰকৃততে কোনো অধিকাৰৰ অৱশিষ্ট নাছিল। গতিকে ইয়াৰ পৰা অনুমান কৰিব পাৰি যে এই ধাৰাটোৰ ব্যাখ্যা এনেদৰে কৰিব নোৱাৰি যে হিন্দু মহিলাৰ অবৈধ দখলৰ বৈধতা প্ৰমাণিত হয় আৰু ই অনাধিকাৰ প্ৰবেশকাৰীক কোনো অধিকাৰ প্ৰদান নকৰে। অন্য অৰ্থত ধাৰা ১৪(১) ৰ বিধানসমূহৰ অধীনত এনে হিন্দু মহিলাৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযোজ্য নহয় যিয়ে আইনখন

বলবৎ হোৱাৰ তাৰিখত শেষৰ পুৰুষ অধিকাৰীজনৰ সম্পত্তিৰ ওপৰত কোনো অধিকাৰ নোহোৱাকৈ কেৱল অনাধিকাৰ প্ৰবেশকাৰী হিচাপেহে সম্পত্তিটো দখল কৰি আছিল।

এই কাৰণসমূহৰ বাবে আমি মত পোষণ কৰিছোঁ যে উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ৰায় শুদ্ধ আৰু এই আপীল খাৰিজ কৰা উচিত। খৰচৰ ক্ষেত্ৰত আমি কোনো আদেশ দিয়াৰ প্ৰস্তাৱ দিয়া নাই।

আপীল খাৰিজ।

অনুবাদক: খগেন্দ্ৰ কলিতা

পৰীক্ষক: মিতালী কটকী

মুখ্য অনুবাদক

DISCLAIMER

"The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation".

“স্থানীয় ভাষালৈ অনুদিত এই ৰায় গোচৰত জড়িত পক্ষই বুজি পোৱাৰ উদ্দেশ্যে সীমিত ব্যৱহাৰৰ বাবেহে। ইয়াৰ বাদে অন্য ক্ষেত্ৰত অনুদিত ৰূপ ব্যৱহৃত নহব। সকলো ব্যৱহাৰিক আৰু বিভাগীয় কামৰ লগতে ৰায়ৰ কাৰ্য্যকৰীকৰণ আৰু ৰূপায়ণৰ ক্ষেত্ৰতো এই ৰায়ৰ ইংৰাজী সংস্কৰণটোৱেই সঠিক বিবেচিত হব।”